

Боя на 13-ий августъ.

Планъ № 4.

Сутренъта на 13-й августъ, разположението на войскитѣ на Шипка бѣше сѣщото, както го оставихме вечеръта на прѣдидущия день. По сѣщественна промѣна се направи само на лѣвия флангъ на руската позиция, гдѣто българскитѣ дружини бѣха смѣнени отъ Подолския пѣхотенъ полкъ.

*Тѣзи смѣна бѣше настоятелно необходима, тъй като силитѣ на дружинитѣ бѣха истощени най много. Както е извѣстно, до пристиганието си още на Шипка, опълченцитѣ издържаха кръвопролитния Старо-Загорски бой, гдѣто изгубиха $\frac{1}{6}$ отъ своя съставъ. На Шипка тѣ пристигнаха лишени отъ най-необходимото. Мнозина въ врѣме на прѣдшествующия походъ и битки оставаха безъ шинели, раници, обуца и други прѣдмети отъ снаряжението и обмундированието. Много отъ пушкитѣ на опълченцитѣ бѣха развалени и дѣйствиуваха твърдѣ лошо. При тѣзъ условия тѣ трѣбваше да водятъ и четиридневнитѣ упорни боеве на Шипка. Редоветѣ на дружинитѣ се бѣха силно разрѣдили, тъй като тукъ тѣ изгубиха още около 600 души убити и ранени. Слѣдъ тѣзи боеве повечето пушки съвсѣмъ недѣйствиуваха и притежателитѣ имъ въ рѣшителнитѣ минути прѣдпочитаха да опсипватъ неприятеля съ камани. Въ дружинитѣ почнаха да се появяватъ признаци отъ епидемически заболѣвания, — резултатъ отъ прѣнесенитѣ лишения и истощение на силитѣ. Нѣма съмнѣние, че опълченцитѣ бѣха готови да се жертватъ до послѣденъ чловѣкъ и да прѣнесътъ всички понататѣшни лишения, и отъ страна на войницитѣ не се забѣлѣзваше и признакъ отъ роптание. *)*

*) Въ телеграмата си до шаба на армията, отъ 12-то число, генер Столѣтовъ, слѣдъ като излага мотивитѣ, по които опълчението е било врѣменно смѣнено, завършва съ слѣдующитѣ високо лѣстни за